

Näin tuet lapsen lukemista ja lukuintoa kotona!

*Yhteinen lukuhetki on päivän paras
hetki ja aikuinen lapsen tärkein
lukemisen esikuva.*

TUTKITTUA TIETOA:

Yhteiset lukuhetket auttavat lasta

Varhaiset lukuhetket tukevat **kaikkea oppimista** ja tasoittavat lapsen koulupolkua.

Tutkimuksen mukaan **kouluun menivät mielellään 83 % niistä lapsista, joille luettiin päivittäin, mutta 43 % niistä lapsista, joille luettiin harvoin.**

Lapsi, jolle luetaan säännöllisesti, on tutkimusten mukaan oikeudenmukainen ja pärjää hyvin porukassa.

Lapsen on helpompi **ilmaista itseään, kertoa mielipiteensä ja oppia uutta**, kun sanavarasto karttuu ja lukutaito on hyvä.

Yhdessä lukemista kannattaa jatkaa, vaikka lapsi osaisikin jo lukea.

Lukuvinkki eskarilaisen kanssa: pidemmät tarinakirjat

TUTKITTUA TIETOA:

Lukemisen ilolla huippulukijaksi

Lukutaitoa tukee se, että lapsi pitää lukemisesta. Näin lukemista jaksaa harjoitella koko koulupolun ajan.

Monipuolisten vaihtoehtojen ja **erilaisten** tekstien saatavuus on tärkeä tekijä lapsen ja nuoren lukuinnon herättämisessä ja lukuharrastukseen kannustamisessa.

On ratkaisevaa, että lapsilla ja nuorilla on **mahdollisuus vaikuttaa** siihen, millaisia tekstejä he saavat luettavakseen niin vapaa-ajallaan kuin kotona.

Lapsen ja nuoren lukemiseen on tarjottava ja rauhoitettava myös aikaa.

Lukuvinkki lukuilon tueksi: anna lapsen valita!

TUTKITTUA TIETOA:

Ilman lukevia aikuisia ei kasva lukevia lapsia

Kodin rooli lasten lukuinnon ja lukutaidon kehityksessä on koko ajan merkittävämpi.

Entistä useampi suomalaisvanhempi ei itse pidä lukemisesta. 2011 Suomessa 9% vanhemmista piti lukemisesta vain vähän, 2021 jo **18% kertoi ettei pidä lukemisesta.**

Aikuisen asenteen tarttuvat lapseen. **Aikuisen lukeminen innostaa myös lasta.**

Lukutottumusten muodostumisessa **esikuvat ovat tärkeitä.** Kaikki aikuiset lapsen lähipiirissä voivat kannustaa lukemaan!

Lukuvinkki koko perheelle: muista myös tietokirjat!

TUTKITTUA TIETOA:

Lapselle lukeminen kantaa läpi elämän

Nyky-yhteiskunta edellyttää kansalaisiltaan koko ajan parempaa lukutaitoa. Tietoa tulvii paljon ja nopeasti monesta lähteestä.

Lukutaito ei merkitse vain mekaanista osaamista tai kielioppia; **selvitäkseen arkielämästä on pystyttävä lukemaan ja kirjoittamaan** monenlaisissa ympäristöissä.

PISA-tuloksissa on arvioitu, että arjessa selviytyminen, opiskeleminen ja työelämä edellyttää tason 3 lukutaitoa. Sen tavoittaa Suomessa **56% nuorista**.

Nuori, jolla on heikko lukutaito, on vaikutuksille altis. Miten erottaa oikea tieto väärästä? Osaanko etsiä itselleni apua? Miten ilmaisen mielipiteeni ja ajatukseni? **Ilman riittävää lukutaitoa ihminen jää helposti yksin.**

Lukutaitoa tukee pitkäjänteisesti, että kirjat ovat osa jo lapsen arkea!

Tietoa lukemisen merkityksestä ja eri-ikäisten lukemisesta

Vanhemman oppaat tulostettavissa yli 20 kielellä:

luelapselle.fi/esitteet-eri-kielilla/

Lue lapselle.

Suomennos

Jos lapselle luetaan säännöllisesti ääneen...

1. lapsi on itsevarmempi ja reilumpi kaveri muille
Lapsi, jolle luetaan säännöllisesti, on tutkimusten mukaan onnistuneempi ja empaattisempi. Siksi lapsen on helpompi kuulla porukkaan ja osallistua leikkiin.

2. lapsella on enemmän sanoja kokemuksilleen
Tutkijat arvioivat, että säännöllisesti luettujen kotien lapset ovat jo kolmevuotiaina kuuffeet 20 miljoonaa sanaa enemmän kuin muut lapset. Mitä laajempi sanavarasto, sitä helpompi lapsen on ilmaista tunteitaan ja kertoa mielipiteensä.

3. perheissä keskustellaan monipuolisemmin
Perheissä, joissa luetaan paljon kirjoja, keskustellaan runsaammin. Äänen lukeminen tukee lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta. Tarinoiden kautta voi käsitellä arkisia ja suurempia elämäntapahtumia lapsen kanssa.

4. lapsi menestyy paremmin koulussa
Lapsi, jolle tarinot ja sanaleikit ovat tuttuja jo ennen koulun alkua, viihtyy ja menestyy koulussa paremmin kuin lapsi, jota on kasvatettu ilman kirjoja.

5. lapsen lähtökohdat elämään paranevat
Kodin lukuympäristössä on pitkäaikaista vaikutuksia lapsen koko elämään. Aktiivisille, uteliaalle ja tavoitteellisille aikuisille on lapsuudessa luettu tavallisra enemmän. He käyvät todennäköisesti enemmän aikuisuutina.

Vanhemman opas: Lapselle lukemisen merkitys

§ Jokaisen lapsen oikeus on saada lukea kirjoja oman arkensa tärkeillä kielillä.

Monikielinen lukutaito on lahja

Tiesitkö?

- Äidinkieli on kaiken muun perusta.
- Äidinkielen osaaminen tukee muiden kielten oppimista.
- Äidinkielen lukutaito siirtyy taidoksi muihin kielisiin, joita lapsi opettelee.

Lapsi hyötyy siitä, että hänelle luetaan ääneen kaikilla arjen kielillä. Kun vanhempi lukee lapselle omalla kielellä, lapsen ja vanhemman yhteys vahvistuu ja lapsen sanavarasto kasvaa. Koti ja varhaiskasvatus huolehtivat lapsen monikielisestä lukutaidosta yhdessä. Kysy varhaiskasvatuksesta, miten lapsen lukemista omilla kotikielillä ja opittavalla kielellä voi tukea kotona.

LUKUKESKUS LÄSCENTRUM

www.luelapselle.fi

Miten lapsesta kasvaa lukija?

Vinkkejä lukemiseen eri ikävaiheissa

0-2-vuotias – 2-3-vuotias – 4-5-vuotias – 6-8-vuotias – alakoululainen – yläkoululainen

0-2-vuotias nauttii loruttelusta ja puheen rytmeistä

Vinkki! Näissä kirjoissa on hykerryttävän hyvä kieli:

- Karoliina Pertamo: *Lintu sanoo*
- Hannele Huovi, Jukka Itkonen ja Johanna Venho: *Lorulahja* (Lukukeskus)
- Reetta Niemelä, kuv. Anna Seppälä: *Yksisarvinen potkii palloa* / sopii vanhemmallekin lapselle!

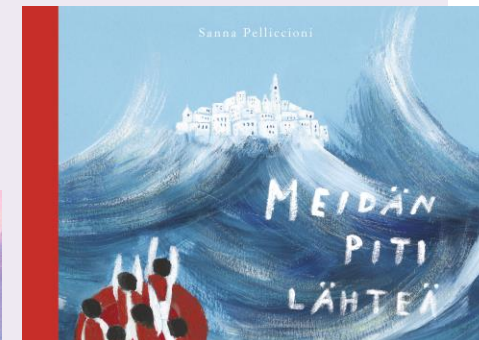
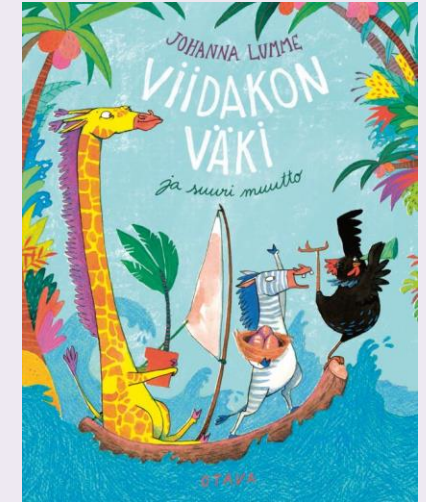
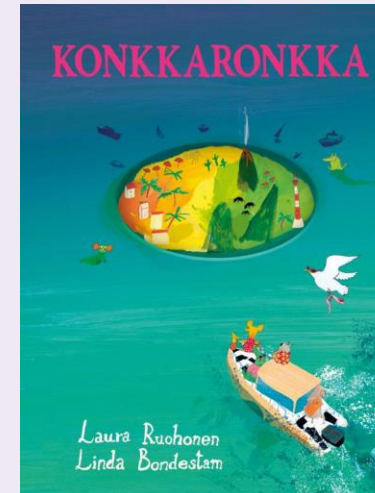

Lukukeskuksen &
kirjailijakummi
Siri Kolun
kirjavinkit!

2-3-vuotiaan kanssa voi jutella lastenkirjojen kuvista

Vinkki! Seikkailunnälkäisille ja tunnetreeneihin:

- Johanna Lumme: *Viidakon väki ja suuri muutto*
- Laura Ruuhonen & Linda Bondestam: *Konkkaronkka*
- Sanna Pelliccioni: *Meidän piti lähteä*
- Julia Pöyhönen & Heidi Livingston, kuv. Linnea Bellamine: *Fanni ja iso ikävä*

Kirjailjakummi
Siri Kolun &
Lukukeskuksen
kirjavinkit!

4-5-vuotias jaksaa kuunnella jo pidempiä satuja ja tarinoita

Vinkki! Mielikuvitusta, ystävyyttä ja tunnetreenejä:

- Beatrice Alemagna: *Harold Snipperpotin kaikkien aikojen katastrofi*
- Anna Elina Isoaro, kuv. Mira Mallius: *Kaksi tättä nimeltä Veera*
- Sanna Sofia Vuori – kuv. Nadja Sarell: *Main kamalan tyhmä päivä*

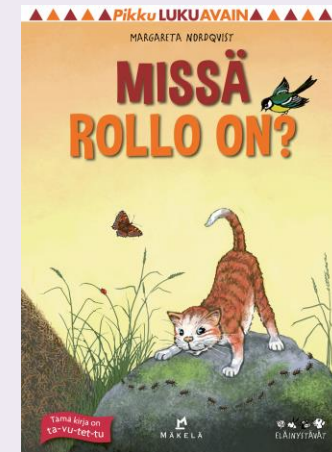
Kirjailijakummi
Siri Kolun
kirjavinkit!

6-8-vuotias treenaa lukemista ja osaa kertoa tarinan herättämistä ajatuksista

Vinkki! Helppolukuisia kirjoja lukemaan opettelevalle:

- Virve Sammalkorpi toim., kuv. Matias Teittinen: *Minä olen Pomppu Bansku ja innostun helposti!*
- Margareta Nordqvist (suom. Raija Rintamäki): *Missä Rollo on?* / tavutettu kirja
- Nora Lehtinen ja Anne Muhonen: *Ainon ja Matiaksen talvipuuhat.* / selkokirja

Päivi Heikkilä-
Halttusen
kirjavinkit,
Onnimanni 3/2023

Alakoululainen kaipaa yhteisiä lukuhetkiä ja ääneen lukemista

Vinkki! Tietohirmuille:

- Katja Bargum & Jenny Lucander:
Muurahaisten ennätystenkirja
- Roope Lipasti: *Mikä on robotti?* + muut
Tietopalat
- Rinna & Sami Saramäki:
Taskulamppuseikkailu: Meren syvyyksiin

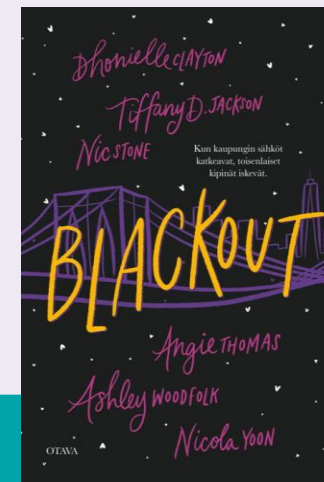
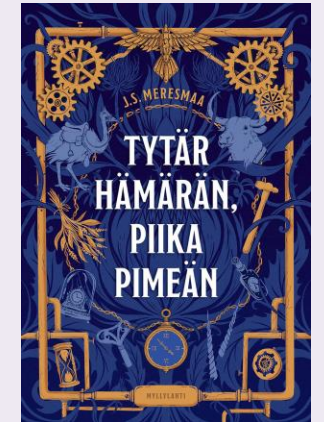
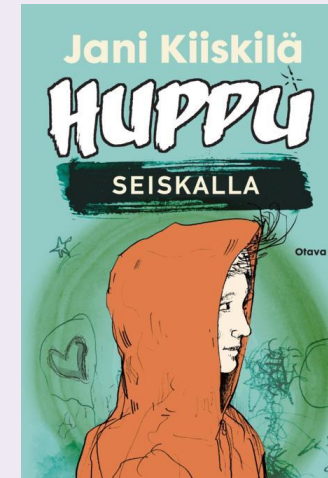
Lukupolun
kirjailijakummi
Siri Kolun
kirjavinkit!

Yläkoululainen valitsee itse luettavansa, mutta aikuisen tuella on väliä

Vinkki! Tuoreita kirjavinkkejä nuorille:

- J.S. Meresmaa: *Tytär hämärän, piika pimeään* / fantasian ystäville
- Jani Kiiskilä: *Huppu seiskalla*
- Päivi Lukkarila: *Kuinka saavutetaan zanshin* / myös selkomukautuksena (kuvitus Oona Liukkonen)
- Kokoomateokset *Whiteout* ja *Blackout* (Otava)

Lastenkirjainstituutin kirjavinkit,
Nuorten oma ääni –
koulutus 2/2024

Video: Kodin lukemisharrastus

<https://youtu.be/M0S2Gd6wTc8>

Keskustelkaa videon jälkeen: Mitkä ovat teidän päivittäisiä lukuhetkiänne? Mikä sopii omaan arkeemme?

Viisi keinoa lisätä lukemista arkeen kotona

1. Lue lapselle iltasatu joka ilta tai keksikää päiviin muu lukurutiini.

Vinkki: Rajatkaa
ruutuaikaa.
Mutta jos selaat,
poimi kirjavinkit:
#kirjagram

Joka päivä

2. Käykää lainaamassa kirjoja kirjastosta.

Vinkki: kysy kirjastosta kirjavinkkejä, myös omalla äidinkielellä

Ainakin kerran kuukaudessa

3. Ole kiinnostunut ja kysy, mistä kirjoista lapsi tykkää!

Vinkki: Mitkä asiat lasta
ylipäänsä kiinnostavat?
Etsi niihin liittyviä kirjoja,
kuten tietokirjoja tai
kertomuksia.

Joka päivä 😊

4. Kuunnelkaa yhdessä äänikirjaa.

Vinkki: Äänikirjoja voi lainata kirjaston nettisivuilta sekä esim. Lukulumosta (myös eri kielillä)

Hyvä silloin, kun et jaksakaan lukea itse ääneen.

5. Lue itsekin sinua kiinnostavia kirjoja!

Olet tärkeä
lukemisen malli
lapselle!

Viisi keinoa lisätä lukemista arkeen kotona

1. Lue lapselle **iltasatu** joka ilta tai keksikää päiviin muu lukurutiini.
2. Käykää lainaamassa kirjoja **kirjastosta**.
3. Ole **kiinnostunut** ja kysy, mistä kirjoista lapsi tykkää.
4. Kuunnelkaa yhdessä **äänikirjaa**.
5. **Lue itsekin** sinua kiinnostavia kirjoja!

Lukuhaaste lukukaudeksi: lukubingo

Muuramen kunnan lukubingot:

[Esiopetuksen lukubingo yhteisiin lukuhetkiin](#)

Kaikki: <https://www.muurame.fi/palvelut/lukemaan/>

Vinkki: Merkitkää luetut kirjat lapsen Lukupolku-passin lukemispäiväkirjaan!

Lisää tietoa lukemisen merkityksestä ja kirjavinkkejä eri-ikäisille:

Lue lapselle –palvelu www.luelapselle.fi

Iloisia yhteisiä lukuhetkiä lasten kanssa!

*Diasarja vanhempainiltaan on tuotettu osana Lukukeskuksen ja Vantaan Lukupolku-hanketta, jota on rahoittanut Opetushallitus vuosina 2023-2024.
Sisällöt: luelapselle.fi/lukupolku*